Програма “Обдарованість”

Мета - своєчасно виявляти та розвивати творчий потенціал особистості. Визначати стратегію і тактику, принципи, етапи, організаційно-структурні, соціально-психологічні, науково-методичні аспекти роботи з обдарованими учнями.

Завдання:

1. Забезпечити сприятливі умови поетапного розвитку дітей різних вікових груп з урахуванням індивідуальних, вікових особливостей, а також специфіки прояву творчого потенціалу в різних видах діяльності.
2. Надати кожному учневі допомогу щодо розвитку його здібностей.
3. Піклуватися про зростанні творчої активності учнів.
4. Стимулювати розвиток творчого потенціалу особистості.
5. Підносити статус обдарованої молоді та її наставників.
6. Поетапно впроваджувати новий зміст освіти, прогресивні технології навчання й виховання учнів.
7 Створити умови для розвитку здатності до адаптації в соціумі.
8. Поглиблювати міжнародне співробітництво у сфері нових педагогічних технологій навчання й виховання обдарованої молоді.

Очікувані результати

1. Удосконалиться нормативно-правова база виявлення та розвитку обдарованої молоді.
2. Більшість учнів відчує впевненість у собі, повірить у власні сили.
3. Школярі оволодівають практичними прийомами і навичками саморегуляції, самовдосконалення.
4. Активізується робота щодо вивчення, узагальнення та впровадження передового досвіду з питання пошуку та розвитку обдарованої особистості.
5. Розшириться інформаційно-аналітичний банк даних «Обдарованість».
6. Налагодиться міжнародне співробітництво вчителів та учнів з метою сприяння розвитку обдарованої особистості.

Як наслідок роботи з обдарованою молоддю:

- вихід творчого оригінального продукту;
- генерація нових ідей;
- перенесення знань, умінь в нові ситуації;
- спеціалізація, самовизначення кожної особистості.

Нормативна база:

1. Державна національна програма «Освіта» України XXI століття.
2. Конвенція ООН про права дитини.
3. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті.
4. Закон України «Про освіту».

5. Закон України "Про загальну середню освіту"

Центр підтримки обдарованої молоді

1. Координатор - директор школи.
3. Заступники директора з навчально-виховної роботи.
4. Науково-методична рада.
6. Психологи.
7. Голова батьківського комітету.

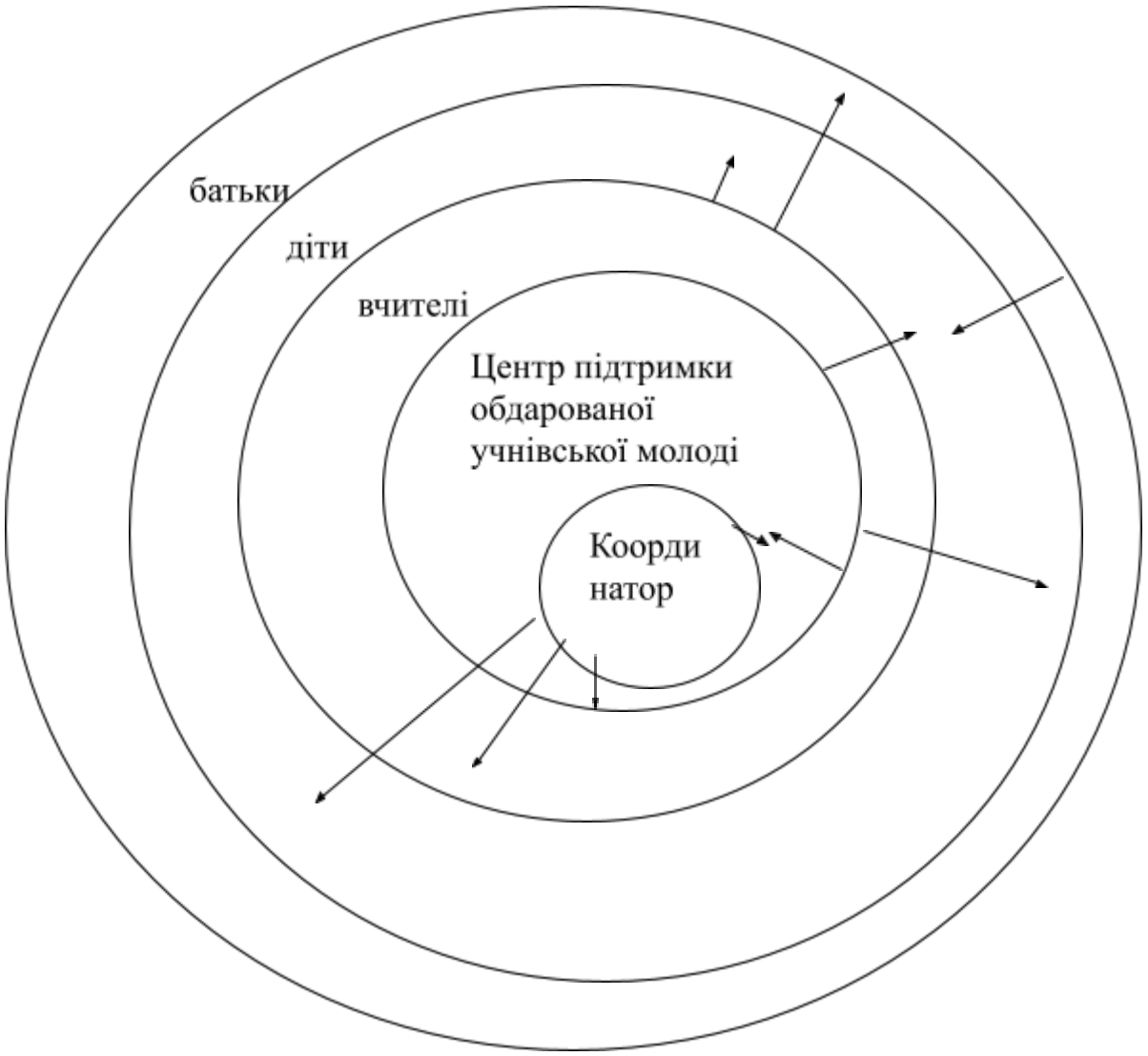

Центр підтримки обдарованої молоді
Психологічна служба
Розвиток здібностей учнів у позакласній діяльності
Психологічна служба
Розвиток здібностей учнів у навчальному процесі
Інформаційний банк даних "Обдарованість"

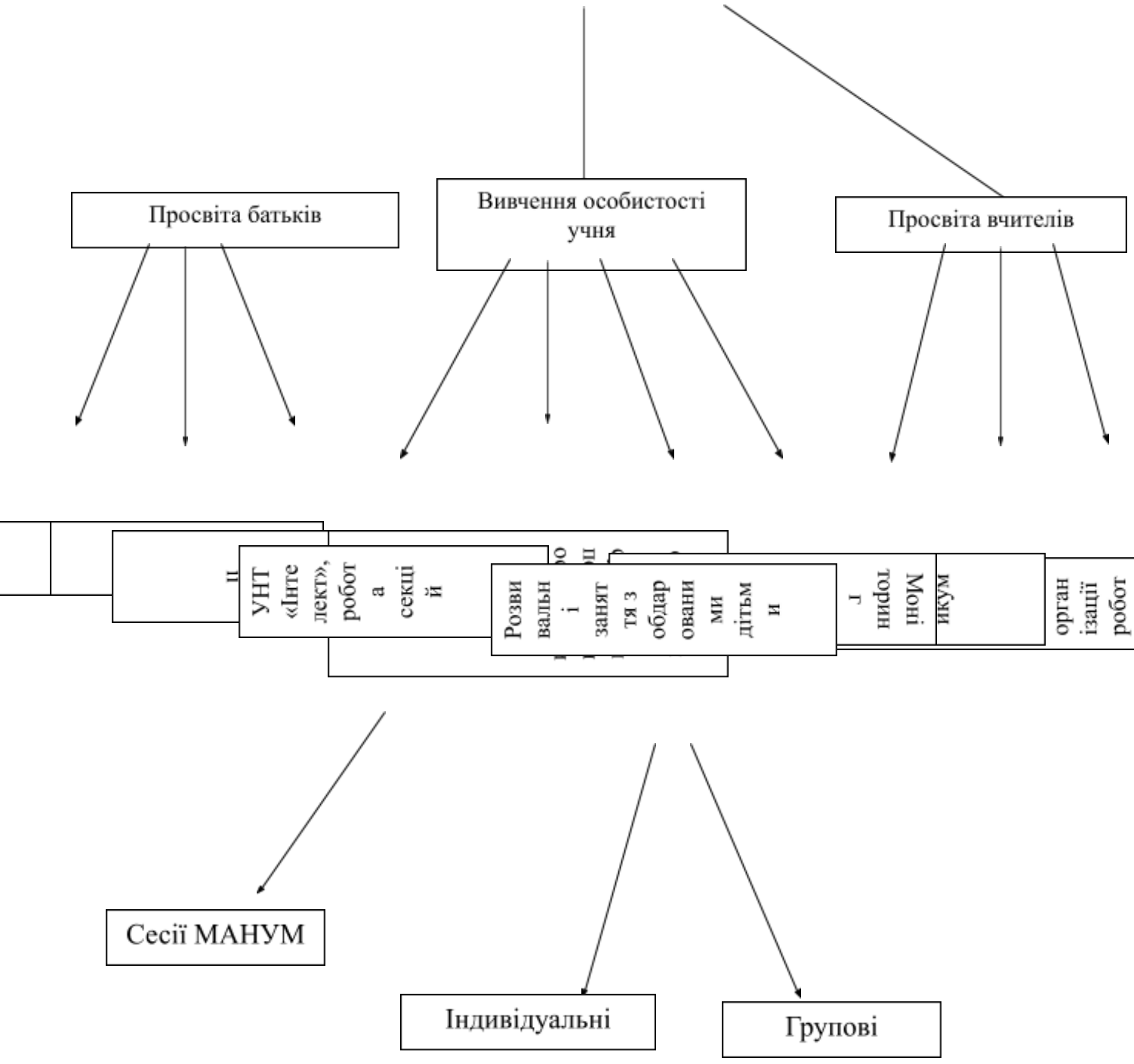
Просвіта батьків
Вивчення особистості учня
Просвіта вчителів
УНТ «Інтелект», робота секцій
Розвивальні заняття з обдарованими дітьми
організації роботи
Сесії МАНУМ
Індивідуальні
Групові

Алгоритм роботи з обдарованими дітьми

1. Виявлення здібностей і обдарувань учнів:
   - запровадження діагностики щодо вивчення інтересів особистості, діагностики інтелекту;
   - створення банку даних «Обдарована дитина».
2. Мотивацій на робота з обдарованими учнями щодо орієнтації на досягнення високих результатів діяльності.
3. Організація системної роботи:
   - профілізація навчання;
   - уведення спецкурсів, курсів за вибором;
   - мережа факультативних занять;
   - діяльність учнівського наукового товариства «Інтелект»;
   - діяльність наукового товариства учнів МАН;
   - робота в мережі Інтернет;
   - змістовна позаурочна робота;
   - співпраця з позашкільними установами.
4. Добір і розстановка кадрів, розподіл між ними прав і обов'язків з урахуванням особистісних можливостей працівників, цілей особистісного розвитку.
5. Формування стосунків співпраці, партнерства в системі «учитель – учень»:
   - психолого-педагогічні семінари, тренінги;
   - зворотне анкетування;
   - проблемні семінари, «круглі столи»;
   - створення «ситуації успіху».

6. Самореалізація творчої особистості:
   - Предметні, заочні олімпіади різних етапів, інтернет-олімпіади;
   - конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН;
   - обласні і всеукраїнські турніри, конкурси;
   - конкурси-огляди, фестивалі художньої творчості;
   - інтелектуальні ігри;
   - творчі звіти;
   - науково-практичні конференції;
   - учнівське самоврядування.
7. Розробка й вдосконалення системи заохочень, стимулювання згідно з досягнутими результатами:
   - преміювання переможців і призерів олімпіад, конкурсів, фестивалів тощо;
   - подання кандидатур учнів на встановлення стипендій або премій мера міста.

8. Управлінська підтримка творчих груп, формування єдиного творчого поля:

- випуск шкільної газети «ШПІК»;
- створення умов для видавничої діяльності вчителів та учнів;
- сприяння роботі творчих груп та об’єднань;
- система морального і матеріального стимулювання педагогічних працівників.

9. Очікувана мета: колегіант-випускник – це:

- майбутній дослідник;
- сформована особистість із глибокими й міцними знаннями, якій властиві:
  - максимальний розвиток творчої й інтелектуальної обдарованості;
  - усебічний загальнокультурний розвиток;
  - гуманістичний світогляд;
  - активні життєві компетенції;
  - конкурентоспроможність у європейському й світовому просторі;
  - вільне володіння комп’ютером;
  - володіння двома (трьома) іноземними мовами;
  - уміння співпрацювати в колективі;
  - висока культура, сформовані естетичні смаки;
  - прагнення до постійного різнобічного вдосконалення: духовного, соціального, психічного, фізичного.

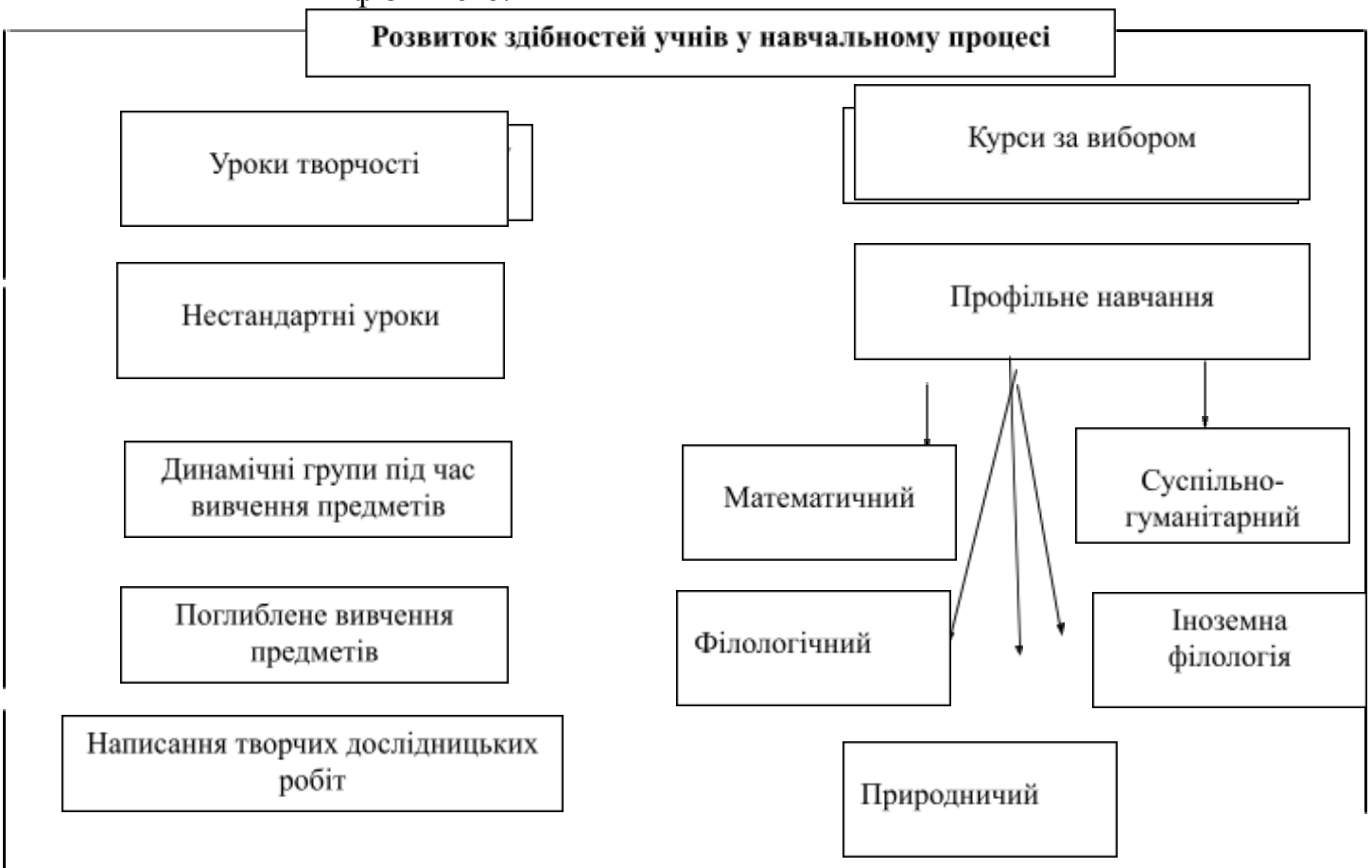

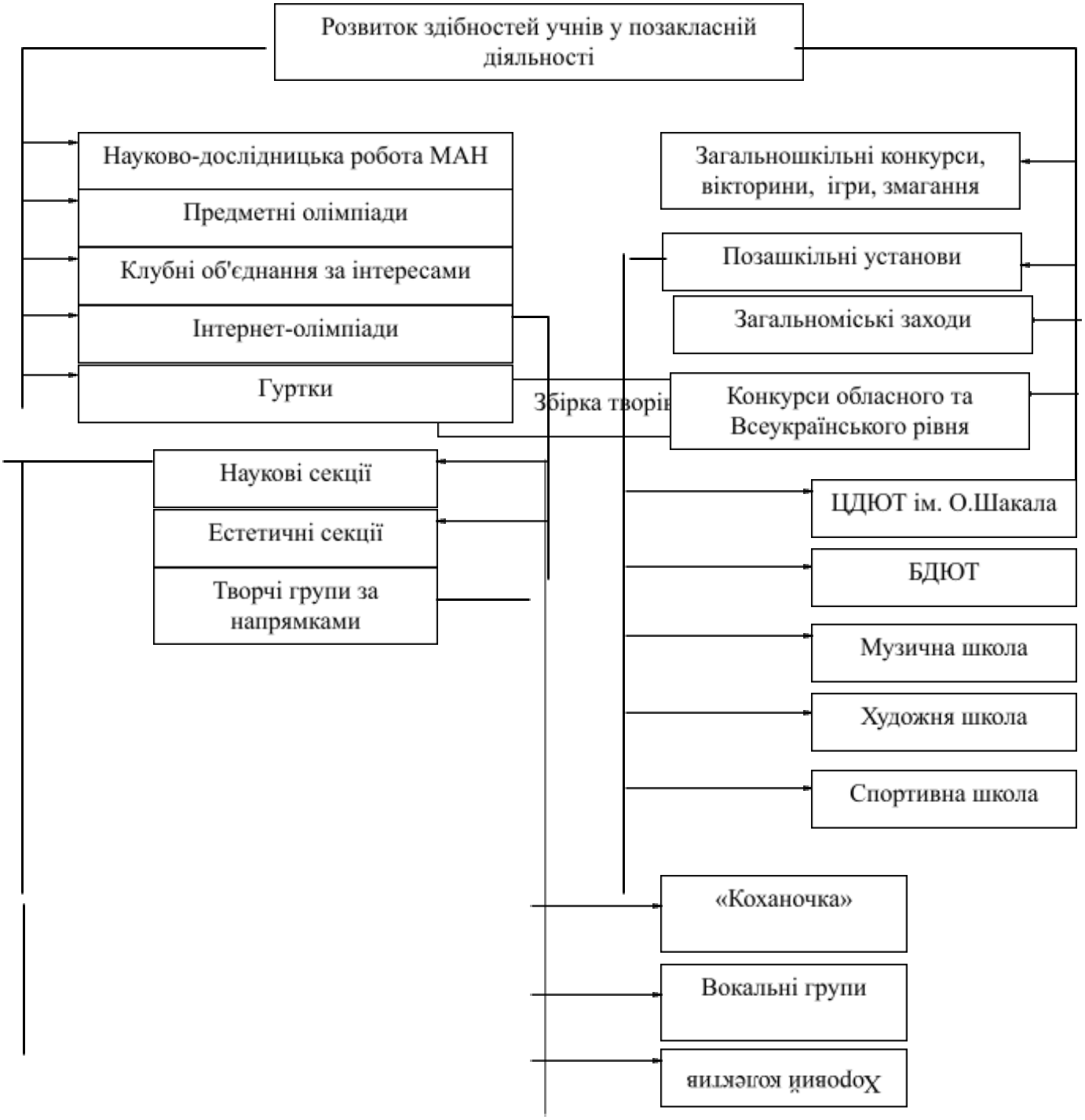
Розвиток здібностей учнів у позакласній діяльності
Науково-дослідницька робота МАН
Предметні олімпіади
Клубні об'єднання за інтересами
Інтернет-олімпіади
Гуртки
Загальношкільні конкурси, вікторини, ігри, змагання
Позашкільні установи
Загальноміські заходи
Конкурси обласного та Всеукраїнського рівня
Збірка творів
Наукові секції
Естетичні секції
Творчі групи за напрямками
ЦДЮТ ім. О.Шакала
БДЮТ
Музична школа
Художня школа
Спортивна школа
«Коханочка»
Вокальні групи
Хоровий колектив

Програма підтримки обдарованих дітей передбачає чотири етапи:

1. Діагностико-організаційний;
2. Проектний;
3. Сумісно-діяльнісний;
4. Аналітико-корекційний

I етап. Діагностико-організаційний

Включає такі види діяльності:

• створення умов для розвитку обдарованої особистості (соціальних, матеріально-фінансових, медико-гігієнічних, управлінсько-методичних та морально-психологічних);

• подання допомоги дитині та її батькам у розробці індивідуальної програми розвитку і саморозвитку;

• подання допомоги дитині в організації власної діяльності, спрямованої на розвиток особистісного потенціалу;

• виявлення присутності або відсутності запиту щодо підтримки.

II етап. Проектний

Він зумовлює розробку стратегії видання допомоги обдарованій дитині на різних рівнях - класному, шкільному, міському. Стратегія головним чином залежить від наявності чи відсутності запиту, а також від того, до якої групи за характером і рівнем обдарованості належить дитина. Коли запиту немає (що характерно для дітей з потенційною обдарованістю чи дітей з установкою самостійно вирішувати власні проблеми), пріоритет віддається опосередкованій підтримці. За наявності запиту обирається стратегія безпосередньої підтримки.

Незалежно від обраної стратегії передбачається використання групових та індивідуальних форм підтримки за умови надання їй превентивного чи оперативного характеру. Відповідно розробляються програми підтримки з боку сім'ї, позашкільного закладу, школи.

З боку сім'ї

• створення стимулюючої духовної та морально-психологічної атмосфери;

• побудова оптимального режиму життя, діяльності та розвитку учня;

• інтеграція зусиль зі школою, позашкільним закладом;

• стимулювання інтелектуального та творчого пошуку, вміння бачити проблеми та проблемні ситуації;

• пріоритет відносин співробітництва, співтворчості;

• забезпечення адекватної фінансової та матеріальної підтримки прагнень дитини;

• опанування необхідних обсягів психолого-педагогічних знань, умінь і навичок щодо вивчення та підтримки школяра.

З боку вчителя та класного керівника:

• визначення мети, розробка плану і режиму роботи школяра, забезпечення циклічності тривалості навчання згідно з його віковими та індивідуальними особливостями;

• наукова насиченість змісту освіти;

• впровадження в освітній процес нових гуманістичних підходів, які б ґрунтувалися на принципах педагогіки співпраці;

• модернізація форм, методів навчання та виховання;

• створення належних умов для творчого розвитку особистості;

• стимулювання постійного самоаналізу учнями самоосвітньої діяльності

З боку адміністрації :

• організація педагогічного процесу з метою забезпечення розвитку здібностей обдарованих дітей;

• визначення варіативної частини робочого навчального плану;

• розробка комплексу науково-методичних та навчальних матеріалів, конкретних методичних рекомендацій;

• підбір педагогічних кадрів відповідного рівня, здатних сприяти творчої праці учня;

• постійне вивчення педагогічної майстерності вчителів, забезпечення умов для їх самостійної діяльності, підвищення загальнокультурного та професійного рівня;

• відпрацювання оптимальної системи контрольно-оцінювальної діяльності учня і вчителя з позиції гуманізації освітянської роботи;

• забезпечення участі обдарованих учнів у конкурсах, змаганнях, олімпіадах, турнірах, конференціях, заочних та позашкільних формах навчання.

У кінці проектного етапу роботи з'ясовується ставлення (схвалення чи неприйняття) школярів та їхніх батьків до запропонованих стратегій і програм підтримки.

ІІІ етап. Сумісно-діяльнісний

Забезпечує продовження діяльності дитини з розвитку своєї обдарованості та реалізації всіх прийнятих програм підтримки. Якщо ж пропонована підтримка не приймається, то розробляється новий її варіант (варіанти) або дитина працює самостійно у відповідному напрямі На цьому етапі особливого значення набуває роль підтримки у психолого-педагогічному аспекті. Завданням її стає пошук такого типу відносин, за якого дитина залишається у позиції відповідальності щодо власних проблем саморозвитку і може одержати допомогу педагогів, закладів, установ, організацій, спонсорів тощо, коли власних зусиль уже недостатньо.

Важливою складовою частиною підтримки обдарованої дитини на цьому етапі є стимулювання.

Система стимулювання обдарованих дітей включає дві підсистеми:

• зовнішні: спонукання з боку всіх зацікавлених осіб, органів та організацій;

• внутрішні: спонукальні сили (мотиви як опосередковані відображення зовнішніх спонукань, стимулів)

• матеріальне стимулювання.

IV етап. Аналітико-корекційний.

Передбачає виявлення та аналіз результатів розвитку обдарованої дитини - прогнозованого, нижче та вище прогнозованого. Прогнозований або вищий дає можливість зарахувати дитину до банку більш високого ґатунку. Нижчий означає, що з учнем буде продовжено роботу на тому ж рівні, але з певною корекцією.

Умови розвитку творчої особистості

1. Створення педагогічно доцільного середовища, яке б стимулювало самостійну пізнавальну діяльність учнів.
2. Навчання повинно виходити за межі можливостей, і цю межу треба час від часу піднімати все вище, але навчання має бути посильним. .
3. Застосування ігор, бо під час ігор вільно розвивається творчість та пізнавальна активність.
4. Вільний вибір діяльності, робота за власним темпом.
5. Творчий характер діяльності.
6. Діяльність повинна викликати у дитини сильні і стійкі позитивні емоції, задоволення, повинна бути стійка зацікавленість, бажання виконати роботу якомога краще.
7. Діалогічні форми навчання.

Методи навчання обдарованих дітей *мають відповідати:*

- своїм основним завданням - наданню допомоги обдарованим учням в отриманні знань;
- рівню інтелектуального та соціального розвитку дитини, різним вимогам і можливостям, виявляти основний та послідовний варіант розвитку здібностей дитини;
- переходу від перцептивного рівня пізнання до вищих понятійних рівнів.

Доцільно використовувати девізи уроку, епіграфи, прислів'я.

Впровадження індивідуальної роботи з обдарованими дітьми передбачає:

- забезпечення соціальної адаптації шляхом розробки індивідуальних психологічних рекомендацій, суто тренінгів, тестування, анкетування з метою виявлення нахилів, здібностей учнів, їхньої професійної орієнтації;
- дотримання під час роботи принципу поступовості і послідовності;
- розробка індивідуальних програм самоосвіти учнів:
  - а) добір наукової літератури;
  - б) індивідуальні консультації;
  - в) залучення вчених вищих навчальних закладів до роботи з учнями;
  - г) проведення консультацій, наданих рекомендацій з науково-дослідної роботи;
  - д) постановка мети роботи, складання плану, моделювання майбутнього результату;
  - е) зацікавлення батьків творчістю дітей, стальною роботою з розвитку їхньої обдарованості

Принципи розробки індивідуальних програм для здібних дітей

1. Визначити сильні та слабкі сторони кожного учня й створити індивідуальну програму розвитку обдарованої дитини.
2. Індивідуальна програма має складатися з різноманітного навчального матеріалу, що відповідає інтересам обдарованої дитини
3. Індивідуальна програма має передбачати оптимальний та поступовий перехід учня вад одного щабля загального розвитку до наступного.
4. Провідною метою індивідуальної програми має бути розвиток творчих здібностей дитини.
5. Невід'ємною частиною індивідуальної програми повинна бути чітка система оцінювання.
6. Обдарована дитина, яка вчиться в даному класі зі звичайними учнями, повинна мати можливість спілкуватися з однолітками свого рівня розвитку.
7. Шкода має підтримувати безпосередній зв'язок з батьками обдарованої дитини.
8. Необхідно залучати до навчання обдарованих дітей талановитих фахівців, які мають спеціальну підготовку.

Рекомендації педагогам у роботі з обдарованими дітьми

1. Учитель не повинен повсякчас розхвалювати кращого учня. Не слід виділяти обдаровану дитину за індивідуальні успіхи, краще заохотити до спільних занять з іншими дітьми.
2. Учителеві не варто приділяти багато уваги навчанню з елементами змагання. Обдарована дитина буде частіше від інших переможцем, що може викликати неприязнь до неї.
3. Учителеві треба пам'ятати, що в більшості випадків обдаровані діти погано сприймають суворо регламентовані заняття, що повторюються.

Поради батькам, які турбуються про розумове здоров'я своїх обдарованих дітей

1. Дім обдарованої дитини - це тил, у якому його чекає турбота, захист, підтримка, розуміння.
2. Підтримуйте здібності дитини до творчості. Не давайте негативної оцінки творчим спробам дитини.
3. Будьте терплячими до особливих, інколи безглуздих ідей, поважайте допитливість, запитання дитини. Намагайтесь відповісти на всі запитання.
4. Пам'ятайте, що обдаровані діти все люблять робити самостійно.
5. Допомагайте дитині поважати себе та свої ідеї, але поряд з ідеями і думками інших.
6. Допомагайте їм у задоволенні основних людських потреб (почуття безпеки, любов, повага до себе та оточення).
7. Поясніть, що на багато питань не можна дати відповідь чи дати однозначної відповіді.
8. Допоможіть дитині стати "розумним авантюристом", тобто інколи йти на ризик, користуватися інтуїцією у справі пізнання.

9. Підтримуйте необхідну для творчості атмосферу, допомагайте усунутись від негативного ставлення інших дітей, зменшити соціальне тертя.

10. Обдарована дитина повинна мати друзів, компаньйонів.

11. Доведіть до відома обдарованих дітей прийоми, які допомагають їм вести себе у колектив, виходити із скрутного становища.

Система пошуку обдарованих дітей

Заходи

1. Періодично проводити олімпіади з основ наук, конкурси-захист науково-дослідницьких робіт. Проводити турніри знавців наук, аукціони творів юних художників, поетів.
2. Систематично проводити інтелектуальні ігри, турніри, конкурси знавців, вікторини, інтелектуальні аукціони та марафони, змагання, ігрові та творчі тренінги.
3. Систематично брати участь у шкільних факультативах, семінарах.
4. Психологу провести діагностику учнів за параметрами моделі творчої обдарованості
5. Забезпечити втілення програми "Обдарованість".
6. Систематично проводити години самовдосконалення
7. Організувати роботу семінарів, факультетів й проводити індивідуальні консультації та навчання для обдарованих учнів.
8. Організувати роботу учнівського наукового товариства, розробити його положення, залучити обдарованих учнів, до написання та захисту наукових робіт.

9. Практикувати дискусійні форми проведення уроків та виховних заходів.
10. Систематично проводити психологічні тренінги релаксації,
11. Організувати клубні об'єднання за інтересами, роботу гуртків.
12. Проводити комп'ютерне та профільне навчання.
13. Використовувати нестандартні форми проведення уроків.